

Marko Sedlak*

Geografski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Nemanja Josifov**

Geografski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Urbane promene i bezbednost u pograničnim gradovima i opštinama Srbije

SAŽETAK

Transformacija urbanih zona sa sobom povlači brojne promene. Jedna od njih je bezbednost stanovništva, koja je u savremeno doba izazov na globalnom nivou, kako u gradovima zemalja u razvoju tako i u gradovima razvijenih i uređenih država. Na nju utiču brojni urbani procesi i promene: naglo doseljavanje i odeljavanje stanovništva, migracije stanovništva unutar opština, nivo ekonomskog razvoja grada, strukture stanovništva (nivo obrazovanosti, stepen zaposlenosti), kao i način upravljanja urbanim zonama i suočavanje sa devijantnim oblicima ponašanja. Cilj ovog rada je dovođenje u vezu urbanih promena sa bezbednošću u pograničnoj oblasti Srbije. Zadatak rada je da se utvrdi teritorijalna distribucija bezbednosti u pograničnoj oblasti Srbije u zavisnosti od brojnih relevantnih pokazatelja urbanih promena kao što su: broj stanovnika, prosečna starost stanovnika, procenat stanovništva sa tercijarnim obrazovanjem i procenat urbanog stanovništva po opštinama. Kriterijum za utvrđivanje bezbednosti su statistički podaci o pravosnažno osuđenim punoletnim i maloletnim licima. Ovi parametri su podeljeni na krivična dela protiv života i tela, imovine, zdravlja ljudi, bezbednosti javnog saobraćaja i pravnog saobraćaja u slučaju punoletnih izvršilaca krivičnih dela. U slučaju

* markosedlak008@gmail.com

** nemanja.josifov@gef.bg.ac.rs

maloletnih izvršilaca krivičnih dela, ona su podeljena na krivična dela protiv tela i života i krivična dela protiv imovine. Baza podataka je formirana na osnovu podataka objedinjenih iz publikacija Opštine i regiona u Republici Srbiji. U cilju relevantnosti datih podataka u radu je izvršena korekcija vrednosti u skladu sa brojem stanovnika pojedinačnih opština i gradova. Statistički podaci su prikazani za 2011. i 2022. godinu. Na osnovu korelacije između odabranih indikatora urbanih promena i podataka o broju osuđenih lica predočena je regionalna distribucija bezbednosnih uslova u pograničnoj zoni Srbije.

KLJUČNE REČI: krivična dela, sigurnost, regionalni razvoj, demografske promene

UVOD

Eving i Klemente su izdvojili pet dimenzija kvaliteta urbanog okruženja: pejzaž, promet ljudi, transparentnost, kompleksnost, bezbednost i urednost (Park & Garcia, 2020). U toku 19. veka kriminolozi su proučavali geografske varijacije u stopama dostignutog kriminala, koji se povezivao sa siromaštvom, urbanizacijom i društvenom neorganizovanošću (van Dijk, Nieuwbeerta & Joudo Larsen, 2021). Bezbednost je jedan od izazova, pogotovo u većim urbanim zonama. Nivo bezbednosti je značajan indikator regionalnog razvoja određene oblasti i načina na koji se to društvo suočava sa devijantnim oblicima ponašanja, uključujući kriminal i druge vidove malverzacija. Bezbednost i sigurnost života predstavlja jedan od prioriteta razvoja urbanih zona.

Cilj ovog rada je dovođenje u vezu urbanih promena sa bezbednošću u pograničnoj oblasti Srbije. Zadatak rada je da se utvrdi teritorijalna distribucija bezbednosti u pograničnoj oblasti Srbije u zavisnosti od brojnih relevantnih pokazatelja urbanih promena kao što su: broj stanovnika, prosečna starost stanovnika, procenat stanovništva sa tercijarnim obrazovanjem i procenat urbanog stanovništva po opštinama i gradovima. Polazna hipoteza ovog rada je da se najveći broj krivičnih dela i osuđenih lica nalazi u populaciono najvećim opštinama i gradovima Srbije.

Teritorija istraživanja obuhvata sve pogranične opštine i gradove Srbije. Njena površina iznosi 28.049 km² (31,7% teritorije Srbije) i u njen sastav ulaze ukupno 46 opština i gradova. Usled bojkota albanske nacionalne manjine i nemogućnosti održavanja popisa

na teritoriji Autonomne pokrajine Kosova i Metohije, iz istraživanja su izuzeti podaci opština i gradova na granici sa Crnom Gorom, Albanijom i Severnom Makedonijom. Pogranična oblast Srbije beleži negativne demografske tendencije. Broj stanovnika je smanjen za 14% u poslednjem međupopisnom periodu, tj. sa 1.575.951 u 2011, na 1.355.946 stanovnika u 2022. godini. Prosečna starost je povećana sa 42,4 godine u 2011, na 44,7 godina u 2022. godini. Primetno je povećanje urbanog stanovništva sa 48,25% u 2011. godini na 49,97% u 2022. Iako je udeo stanovništva sa tercijarnim obrazovanjem prilično nizak, tu je zabeleženo povećanje sa 4,45% u 2011. na 7,85% u 2022. godini (Republički zavod za statistiku).

Primenom metode Pirsonovog koeficijenta korelacije, ustanovljene su veze između broja pravosnažno osuđenih lica na 1.000 stanovnika po gradovima i opštinama sa 4 demografska indikatora: brojem stanovnika, prosečnom starošću, procentom urbanog stanovništva i udelom stanovništva sa tercijarnim obrazovanjem. U cilju dobijanja relevantnijih podataka, apsolutni broj pravosnažno osuđenih lica je sveden na 1.000 stanovnika za svaku pograničnu opštinu i grad Srbije. U odnosu na iste demografske indikatore urbanih promena, korelacija je izvršena i sa brojem osuđenih lica po kilometru kvadratnom, kako bi se u obzir uzela i površina pojedinačnih teritorija.

BEZBEDNOST U POGRANIČNIM OBLASTIMA SRBIJE

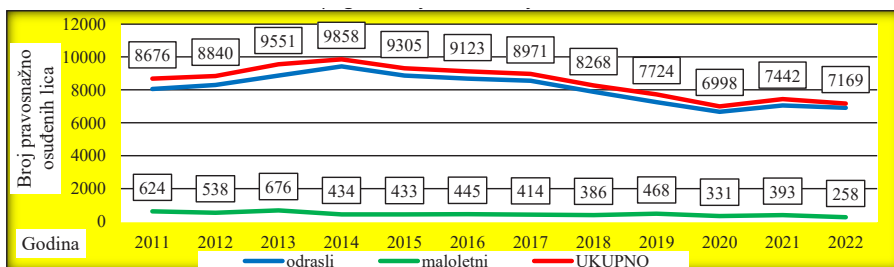
U periodu 2011–2022, od ukupno 386.200 pravosnažno osuđenih lica na teritoriji Srbije, približno $\frac{1}{4}$ njih se dogodila u pograničnoj oblasti Srbije (ukupno 101.925). Posmatrano po godinama, na nivou pogranične oblasti Srbije, broj osuđenih lica je bio u porastu od 2011. (8.676) do 2014. godine (9.858). Nakon toga sledi konstantan pad, zaključno sa 2020. godinom (6.998), da bi usledilo povećanje u 2021. (7.442) i ponovni pad u 2022. godini (7.169).

U 2011. godini, najveći broj pravosnažno osuđenih lica u odnosu na površinu pojedinačnih opština / gradova imali su Šabac (1,37 osuđenih lica/km²) i Subotica (1,07 osuđenih lica/km²). U istoj godini najmanji broj osuđenih lica imale su Crna Trava (0,003 osuđenih/km²), Surdulica i Bosilegrad (po 0,01 osuđeno lice/km²). U 2022.

godini najveći broj pravosnažno osuđenih lica u odnosu na površinu imala je Kanjiža (1,21 osuđeno lice/km²). Iste godine, najmanji broj osuđenih lica u odnosu na površinu imale su Crna Trava (0,01 osuđeno lice/km²) i Trgovište (0,02 osuđeno lice/km²). U celokupnom periodu istraživanja (2011–2022) Šabac se izdvaja kao grad koji je u čak šest godina imao najveći broj osuđenih lica u odnosu na površinu teritorije (2011, 2012, 2013, 2016, 2018, 2019). Pored njega, tu se izdvajaju Kanjiža, sa pet godina (2014, 2015, 2020, 2021, 2022), i Preševo (2017. godina). Crna Trava je imala najviše godina (2011, 2013, 2015–2018, 2020–2022) u kojima je zabeleženo najmanje osuđenih lica u odnosu na površinu teritorije. Pored nje, tu se izdvajaju Bosilegrad (2019), Trgovište (2012) i Tutin (2014).

U cilju praćenja broja pravosnažno osuđenih lica izvršena je analiza broja opština i gradova za svaku pojedinačnu godinu, u kojoj je povećan / smanjen broj pravosnažno osuđenih lica, u odnosu na prethodnu godinu. U 2012, 2013. i 2014. godini veći je bio broj opština / gradova sa povećanjem u odnosu na smanjenje broja osuđenih lica. U 2012. godini povećanje je zabeleženo u 27, a pad u 19 opština / gradova, u 2013. odnos je bio 31:14, a u 2014. godini 25:20. U periodu 2015–2020. bilo je više opština i gradova sa padom broja osuđenih lica u poređenju sa podacima za prethodnu godinu, u odnosu na one u kojima je zabeleženo povećanje (u 2015. godini 16:29, u 2016. godini 21:23, u 2017. godini 21:24, u 2018. godini 16:30, u 2019. godini 21:25, u 2020. godini 14:32). U 2021. godini bilo je više opština / gradova sa povećanjem broja osuđenih lica (ukupno 26) u odnosu na one u kojima je zabeležen pad (ukupno 20). U 2022. godini ponovo je u većem broju opština / gradova identifikovan pad broja osuđenih lica u odnosu na prethodnu godinu (ukupno 28) u odnosu na one u kojima je zabeležen porast (ukupno 17).

Slika 1. Pravosnažno osuđena lica u pograničnoj oblasti Srbije

Izvor: Prerađeno na osnovu podataka Republičkog zavoda za statistiku

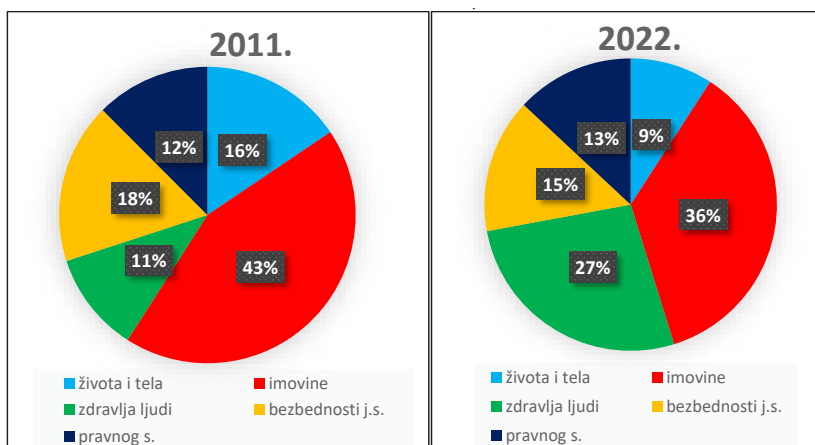
U cilju poređenja podataka, broj osuđenih lica je sveden na njihove vrednosti na hiljadu stanovnika, kako bi se broj osuđenih lica nivelisao sa brojem stanovnika opština i gradova. U 2011. godini prosečan broj osuđenih lica na hiljadu stanovnika je iznosio 5,5‰, što je iznad republičkog proseka (4,6‰). Najveće vrednosti su zabeležene u Novom Kneževcu 12,4‰, Dimitrovgradu 11,9‰, Beloj Crkvi 10,6‰ i Kikindi 10,4‰. Najmanje vrednosti su zabeležene u Surdulici 0,5‰, Crnoj Travi 0,6‰, Sjenici 0,6‰, Tutinu 0,8‰ i Bosilegradu 0,9‰. U 2022. godini prosečan broj osuđenih lica na hiljadu stanovnika u pograničnoj oblasti Srbije iznosio je 5,28‰, što je iznad državnog proseka (4,11‰). Najveće vrednosti su zabeležene u Dimitrovgradu 28,1‰ i Kanjiži 24‰. U istoj godini najmanje vrednosti su zabeležene u Bogatiću 1,1‰, Tutinu 1,2‰, Trgovištu 1,6‰ i Priboju 1,9‰.

Najveći udeo počinitelja krivičnih dela u periodu 2011–2022. čini punoletno stanovništvo u približnom udelu i na nivou Srbije (94,3%) i na nivou pogranične oblasti Srbije (94,7%). Najveći udeo punoletnih počinitelja je u Kanjiži i Dimitrovgradu (98,1%), a najmanji u Tutinu (63,4%) i Bosilegradu (76%). U periodu 2011–2022. evidentiran je pad i brojčanog i procentualnog udela maloletnih počinitelja krivičnih dela, kako na nivou Srbije tako i na nivou pogranične oblasti. Na nivou pogranične oblasti Srbije broj maloletnih počinitelja smanjen je sa 676 u 2013. na 258 u 2022. godini (pad za 61,9%).

Na osnovu počinjenih krivičnih dela u pograničnoj oblasti Srbije, najveći broj lica se i u 2011. i u 2022. godini tereti protiv imovine, iako su apsolutni brojevi počinjenih dela u padu (sa 2.222 u 2011. godini na 1.524 u 2022. godini) za 31,4%. U padu su i krivična dela protiv života i tela (za 51,3%), sa 795 (2011. godina) na 387 (2022. godina), bezbednosti javnog saobraćaja (za 29,9%), sa 896 u 2011.

godini na 628 u 2022. godini i bezbednosti pravnog saobraćaja (za 13,5%) sa 638 (2011. godina) na 552 (2022. godina). Porast je zabeležen kod osuđenih lica za zdravlje ljudi, čiji je broj povećan sa 559 u 2011. godini na 1.137 u 2022. godini, što je porast za više od 100%. Navedeni trendovi su identični sa trendovima na nivou cele države, gde je takođe jedino zabeležen porast osuđenih lica za zdravlje ljudi.

Slika 2. Pravosnažno osuđena lica prema krivičnom delu

Izvor: Prerađeno na osnovu podataka Republičkog zavoda za statistiku

DEMOGRAFSKE PROMENE I BEZBEDNOST U POGRANIČNOJ OBLASTI SRBIJE

Urbani centri Srbije, posebno oni koji se nalaze u pograničnoj zoni, suočavaju se sa brojnim izazovima. U njima se odvijaju brojni negativni demografski procesi, koji su rezultat delom njihovog perifernog položaja, a delom nedovoljnog ulaganja u njihov razvoj. To su pretežno pad broja stanovnika, starenje stanovništva, niži nivo visokoobrazovanog i ekonomski aktivnog stanovništva. Negativan migracioni bilans posebno dolazi do izražaja u većim gradovima pogranične oblasti Srbije (Užice, Subotica, Sombor), dok iz depopulaciono najugroženijih opština i gradova (Crna Trava, Dimitrovgrad) gotovo da i nema više ko da se iseljava, jer je ostalo pretežno starije stanovništvo. Navedeni demografski trendovi utiču na bezbednost u opštinama i gradovima pogranične oblasti Srbije.

U 2011. godini ustanovljena je niska korelacija između broja pravosnažno osuđenih lica na hiljadu stanovnika i broja stanovnika ($r=0,22$),

procenta urbanog stanovništva ($r=0,22$) i stanovništva sa višim i visokim obrazovanjem ($r=0,22$). Između broja pravosnažno osuđenih lica i prosečne starosti stanovništva po opštinama i gradovima pogranične oblasti Srbije ustanovljena je veoma niska korelacija ($r=0,14$). U 2022. godini, na osnovu broja pravosnažno osuđenih lica na hiljadu stanovnika, ustanovljena je veoma niska korelacija za sva četiri indikatora: broj stanovnika ($r=-0,04$), više i visoko obrazovano stanovništvo ($r=0,05$), urbano stanovništvo ($r=0,17$) i prosečna starost ($r=0,19$).

Veći stepeni korelacije su ustanovljeni između broja pravosnažno osuđenih lica u odnosu na površinu opština / gradova (km^2) i odabranih indikatora. U 2011. godini ustanovljena je visoka pozitivna korelacija sa brojem stanovnika pojedinačnih opština i gradova ($r=0,77$), niska pozitivna korelacija sa procentom urbanog stanovništva ($r=0,32$), veoma niska pozitivna korelacija sa udelom višeg i visokoobrazovanog stanovništva ($r=0,06$) i veoma niska negativna korelacija sa prosečnom starošću stanovništva ($r=-0,12$). U 2022. godini ustanovljena je srednje visoka pozitivna korelacija sa brojem stanovnika ($r=0,59$), srednja pozitivna korelacija sa procentom urbanog stanovništva ($r=0,23$), veoma niska negativna korelacija sa udelom višeg i visokoobrazovanog stanovništva ($r=-0,03$) i niska negativna korelacija sa prosečnom starošću stanovništva ($r=-0,2$).

Tabela 1. Korelacija između urbanih promena i bezbednosti u pograničnim opštinama i gradovima Srbije na osnovu broja osuđenih lica na 1.000 stanovnika

Pravosnažno osuđena lica na 1.000 stanovnika i urbane promene				
Godina	Broj stanovnika	Prosečna starost	Urbano stanovništvo	Više i visoko obrazovano st.
2011.	0,22	0,14	0,22	0,22
2022.	-0,04	0,19	0,17	0,05
Pravosnažno osuđena lica u odnosu na površinu opština / gradova i urbane promene				
Godina	Broj stanovnika	Prosečna starost	Urbano stanovništvo	Više i visoko obrazovano st.
2011.	0,77	-0,12	0,32	0,06
2022.	0,59	-0,2	0,23	-0,03

Izvori: Prerađeno na osnovu podataka iz publikacija Opštine i regionu 2012–2023.

DISKUSIJA

Na vitalnost urbanog prostora utiču bezbednost u saobraćaju, zaštita od kriminala, kontrola javnog prostora, gustina i dostupnost (Al-Ansari & Al-Khafaji, 2024). Prema „teoriji društvene dezorganizacije”, stope kriminala su u direktnoj vezi sa prostornim karakteristikama u zajednici, dok prema teoriji „slomljenog prozora” zapuštanje otvorenih gradskih površina dovodi do njene disfunkcionalnosti, a samim tim to su mesta na kojima se češće vrše kriminalne radnje (Paraušić, 2020). „Zakon koncentracije zločina” navodi na prostorno grupisanje kriminala, tj. da je većina zločina u određenom gradu koncentrisana u manjim oblastima, kao što su blokovi, ulice ili kvartovi (Luca, et al., 2023). Sociolozi i demografi razmatraju vezu između kriminala sa društvenim i socijalnim faktorima kao što su bračni status, prihod, nivo edukacije, etnička, rasna, polna i starosna struktura, koncentracija imigranata, mobilnost stanovništva (Adeyemi, et al., 2021), dok arhitekta i planeri sa stanovišta dizajna građevina, prirode prostora, osvetljenosti i korišćenja zemljišta (Al-Ansari & Al-Khafaji, 2024).

Urbana obnova, kao jedan od mehanizama rekonstrukcije i revitalizacije napuštenog gradskog tkiva, čini javni gradski prostor potencijalno manje opasnim i poželjnim za počiniocima krivičnih dela, dok zapušteni javni otvoreni prostori ugrožavaju bezbednost građana, a samim tim omogućavaju širenje potencijalnih rizika od dejstva pomenutih grupa (Vaništa Lazarević, Ivanović & Trgovčević, 2018). Pojedini istraživači su redukciju kriminala doveli u vezu sa ozeleljavanjem gradskih površina (Pizzaro, et al., 2020).

Povećanje bezbednosti stanovništva u opštinama i gradovima Republike Srbije nameće se kao jedan od ključnih ciljeva. Bezbednost u njima se razlikuje u zavisnosti od brojnih faktora: demografskih karakteristika, prisutnosti i ažurnosti bezbednosnih službi, prostorne strukture samih gradova (postojanje uređenih površina, napuštenih zona). Značajno je identifikovati u kojim je konkretno opštinama i gradovima nivo bezbednosti na najnižem nivou, kako bi mogao da se otkrije uzrok problema, a zatim da se radi na njegovom otklanjanju. Od značaja je i poređenje sa strategijama koje preduzimaju razvijenije države sveta radi povećanja bezbednosti u njihovim gradovima, kako bismo razmotrili mogućnost implementiranja istih mehanizama u cilju povećanja bezbednosti života u našim opštinama i gradovima. S obzirom na veliku površinu teritorije,

nemoguće je dati sve moguće mere, već je neophodno izvršiti generalizaciju onih čija je primena izvodljiva na studijama svih pojedinačnih jedinica lokalne samouprave. To su: ozelenjavanje gradova, bolji sistem nadzora, veća ažurnost bezbednosnih službi, revitalizacija napuštenih stambenih objekata (ili kvartova), poboljšanje saobraćajne infrastrukture, smanjenje siromaštva i rad sa socijalno ugroženim kategorijama stanovništva.

ZAKLJUČAK

U navedenoj studiji izdvojene su ključne odlike u vezi sa bezbednošću u pograničnoj oblasti Srbije. Broj pravosnažno osuđenih lica je u padu, kako po starosnim kategorijama počinitelaca (punoletnih i maloletnih lica) tako i prema krivičnim delima (života i tela, imovine, pravnog saobraćaja, bezbednosti javnog saobraćaja), sa izuzetkom onih koji se terete protiv zdravlja ljudi. Na osnovu odabranih indikatora, značajnija korelacija je ustanovljena između pravosnažno osuđenih lica po opštinama i gradovima u odnosu na površinu njihove teritorije u poređenju sa brojem osuđenih lica na hiljadu stanovnika.

U ovom radu korelacija je izvršena samo na nivou pograničnih opština i gradova Srbije sa ograničenim brojem pokazatelja. Postoji mnogo načina na koje ova studija može da se nadogradi. Buduća istraživanja u vezi sa izučavanom tematikom obuhvataće širok spektar faktora, koji utiču na bezbednost u opštinama i gradovima. To mogu biti ostali demografski pokazatelji (procenat mladog / starog stanovništva, etnička heterogenost stanovništva, procenat nezaposlenog / ekonomski neaktivnog stanovništva), ali i drugi pojedinačni faktori. Pod poslednjim podrazumevaju se pojedinačne karakteristike opština i gradova: arhitektura, udeo zelenih površina i površina namenjenih rekreaciji, (ne)postojanje napuštenih delova naselja ili stambenih četvrti, rad službi bezbednosti. Fokus budućih istraživanja bezbednosti u opštinama i gradovima Srbije biće usmeren ka mogućnostima primene koncepta pametnih gradova.

Zahvalnica

Rad je podržan sredstvima Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije (Ugovor broj 451/03/65/2024-03/200091).

LITERATURA

- Al-Ansari, H. A. & Al-Khafaji, A. S. (2024). The Role of Safety and Security in Achieving Urban Space Vitality. *International Journal of Safety & Security Engineering*, 14(2).
- Adeyemi, R. A., Mayaki, J., Zewotir, T. T. & Ramroop, S. (2021). Demography and Crime: A Spatial analysis of geographical patterns and risk factors of Crimes in Nigeria. *Spatial Statistics*, 41, 100485. <https://doi.org/10.1016/j.spasta.2020.100485>
- Luca, M., Campedelli, G. M., Centellegher, S., Tizzoni, M. & Lepri, B. (2023). Crime, inequality and public health: a survey of emerging trends in urban data science. *Frontiers in Big Data*, 6, 1124526. <https://doi.org/10.3389/fdata.2023.1124526>
- Paraušić, A. (2020). Prevencija kriminala kao pristup unapređenju urbane bezbednosti. *Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja*, 39(2–3), 93–107. DOI: 10.47152/ziksi2020236
- Park, Y. & Garcia, M. (2020). Pedestrian safety perception and urban street settings. *International journal of sustainable transportation*, 14(11), 860–871. <https://doi.org/10.1080/15568318.2019.1641577>
- Pizarro, J. M., Sadler, R. C., Goldstick, J., Turchan, B., McGarrell, E. F. & Zimmerman, M. A. (2020). Community-driven disorder reduction: Crime prevention through a clean and green initiative in a legacy city. *Urban Studies*, 57(14), 2956–2972. DOI: 10.1177/0042098019892163
- Republički zavod za statistiku. Popis stanovništva 2011. i 2022; Opštine i regioni u Republici Srbiji 2012–2023. Beograd: Republički zavod za statistiku.
- van Dijk, J., Nieuwbeerta, P. & Joudo Larsen, J. (2021). Global crime patterns: An analysis of survey data from 166 countries around the world, 2006–2019. *Journal of Quantitative Criminology*, 1–36.
- Vaništa Lazarević, E., Ivanović, M. & Trgovčević, F. (2018). Bezbednost u kontekstu socio-urbane obnove u gradovima današnjice. U: Stanarević, S. & Đukić, A. (ured.). *Prva naučna konferencija 'Urbana bezbednost i urbani razvoj'* (pp. 91–108). Beograd: Univerzitet u Beogradu, Fakultet bezbednosti. https://doi.org/10.18485/fb_ubur.2018.1.ch6

URBAN CHANGES AND SECURITY IN THE BORDER CITIES AND MUNICIPALITIES OF SERBIA

SUMMARY

The transformation of urban areas entails numerous changes. One of them is the safety of the population, which in modern times is a challenge on a global level, both in the cities of developing countries and in the cities of developed and regulated countries. It is affected by numerous urban processes and changes: sudden immigration and emigration of the population, migration of the population within municipalities, the level of economic development of the city, the structure of the population (level of education, level of employment), as well as the way of managing urban areas and dealing with deviant forms of behavior. This paper aims to link urban changes with security in the border area of Serbia. The task of the work is to determine the territorial distribution of security in the border area of Serbia depending on numerous relevant indicators of urban changes such as population, average age of the population, percentage of population with tertiary education, and percentage of urban population by municipality. The criterion for determining security is statistical data on legally convicted adults and minors. These parameters are divided into crimes against life and limb, property, human health, public traffic safety, and legal traffic in the case of adult offenders. In the case of juvenile offenders, they are divided into crimes against body and life and crimes against property. The database was formed based on data collected from publications of Municipalities and regions in the Republic of Serbia. To ensure the relevance of the given data, the value was corrected by the number of inhabitants of individual municipalities and cities. Statistical data are presented for 2011 and 2022. Based on the correlation between selected indicators of urban changes and data on the number of convicted persons, the regional distribution of security conditions in the border zone of Serbia is presented.

KEYWORDS: *criminal acts, security, regional development, demographic changes.*